

Utlåtande 2010: RVIII (Dnr 328-727/2009)

Stockholms Medeltidsmuseum

Motion av Roger Mogert (s) (2009:14)

Kommunstyrelsen föreslår att kommunfullmäktige beslutar följande
Motion (2009:14) av Roger Mogert (s) om ”Stockholms Medeltidsmuseum” anses besvarad med vad föredragande borgarråd anför i utlåtandet.

Föredragande borgarrådet Madeleine Sjöstedt anför följande.

Ärendet

I en motion (2009:14) tar Roger Mogert (s) upp olika frågor som berör Stockholms Medeltidsmuseum. Motionären föreslår att kommunfullmäktige beslutar att:

- Inleda ett arbete i syfte att bygga ut Medeltidsmuseet.
- Inleda samtal med regeringen om en statlig medfinansiering av Medeltidsmuseets utbyggnad och drift.
- Ge kulturnämnden samt styrelsen för Stockholm Visitors Board i uppdrag att till nyöppningen av Medeltidsmuseet utarbeta en samlad plan för marknadsföringen av Medeltidsmuseet och Stockholms medeltida sevärdheter.
- Ge kulturnämnden tillräckliga ekonomiska ramar för att skapa museiverksamhet av högsta internationell klass.

Beredning

Ärendet har remitterats till stadsledningskontoret, fastighetsnämnden, kultur-
nämnden, stadsbyggnadsnämnden och Stockholm Visitors Board AB.

Stadsledningskontoret anser att samtal med regeringen om ytterligare stat-
lig medfinansiering av Medeltidsmuseet kan vara en väg att säkra att en insti-
tution som är en riksangelägenhet också hanteras som en sådan.

Fastighetsnämnden anser att en tillbyggnad ovan jord som motionären fö-
reslår kommer att kräva en ny detaljplan.

Kulturnämnden ser gärna ett samarbete med Stockholm Visitors Board AB
med särskild inriktning mot utländska grupper.

Stadsbyggnadsnämnden konstaterar att en utökning av Medeltidsmuseet i
enlighet med motionen inte är aktuell för närvarande.

Stockholm Visitors Board AB anser att nyöppningen av Stockholms medel-
tidsmuseum 2010 kommer att stärka besökarens upplevelse av Stockholm.

Mina synpunkter

Nyöppningen av Medeltidsmuseet var en succé. Där var fullt med entusiastiska
besökare i alla åldrar, och från olika delar av Sverige och världen. Museet
stärkte sin position som ett av Stockholms starkaste besöksmål, och en av sta-
dens verkliga stoltheter. Det samlade omdömet av oss som varit där både före
och efter upprustningen var att såväl museirummet som själva utställningen
nått en helt ny nivå.

I likhet med motionären anser jag att Medeltidsmuseet nu måste användas
på ett mer strategiskt sätt i marknadsföringen av Stockholm. Kulturförvalt-
ningen och Stockholm Visitors Board AB bör därför inleda diskussioner om
hur detta kan göras.

Vad gäller förslagen i motionen om att bygga ut museet öster om Norrbro,
vid Strömparterren, är det inte aktuellt på grund av de ingrepp i den viktiga
kulturhistoriska miljön som det skulle innebära.

Medeltidsmuseet och Stadsmuseet fyller tillsammans en central roll i arbe-
tet med att berätta om Stockholms historia för stockholmare och besökare.
Upprustningen av museet har skapat förutsättningar för att stärka kunskapen i
Stockholm om medeltidens betydelse på ett helt nytt och mycket positivt sätt.

Bilagor

1. Reservationer m.m.
2. Motion (2009:14) av Roger Mogert (s) om ”Stockholms Medeltidsmuseum”

Borgarrådsberedningen tillstyrker föredragande borgarrådets förslag.

Särskilt uttalande gjordes av borgarråden *Roger Mogert* (s), *Yvonne Ruwaida* (mp) och *Ann-Margarethe Livh* (v) enligt följande.

Vi glädjer oss åt att Medeltidsmuséet äntligen är nyöppnat på Norrbro och har mottagits med entusiasm av stockholmarna.

Bland remissvaren noterar vi att stadsledningskontoret, i enlighet med motionären, anser att samtal med regeringen om ytterligare statlig medfinansiering av Medeltids-museet kan vara en väg att säkra en institution som är en riksangelägenhet. Därtill att kulturförvaltningen och Stockholms Visitor's Board finner gemensamt intresse i att tydligare marknadsföra museet visavi internationella besökare. Vi vill också trycka på vikten av att museet får möjlighet till en bred pedagogisk verksamhet för barn och ungdomar från alla delar av staden. Vi ser fram emot att ta del av resultaten av dessa utvecklingsarbeten.

Kommunstyrelsen delar borgarrådsberedningens uppfattning och föreslår att kommunfullmäktige beslutar följande

Motion (2009:14) av Roger Mogert (s) om ”Stockholms Medeltidsmuseum” anses besvarad med vad föredragande borgarråd anför i utlåtandet.

Stockholm den

På kommunstyrelsens vägnar:
STEN NORDIN

Madeleine Sjöstedt

Ylva Tengblad

ÄRENDET

I en motion (2009:14) tar Roger Mogert (s) upp olika frågor som berör Stockholms Medeltidsmuseum.

Motionären föreslår att kommunfullmäktige beslutar att:

- Inleda ett arbete i syfte att bygga ut Medeltidsmuseet.
- Inleda samtal med regeringen om en statlig medfinansiering av Medeltidsmuseets utbyggnad och drift.
- Ge kulturnämnden samt styrelsen för Stockholm Visitors Board i uppdrag att till nyöppningen av medeltidsmuseet utarbeta en samlad plan för marknadsföringen av Medeltidsmuseet och Stockholms Medeltida sevärdheter.
- Ge kulturnämnden tillräckliga ekonomiska ramar för att skapa museiverksamhet av högsta internationell klass.

BEREDNING

Ärendet har remitterats till stadsledningskontoret, fastighetsnämnden, kulturnämnden, stadsbyggnadsnämnden och Stockholm Visitors Board AB.

Stadsledningskontoret

Stadsledningskontorets tjänsteutlåtande daterat den 14 september 2009 har i huvudsak följande lydelse.

Stadsledningskontoret delar motionärens uppfattning om att intresset för stadens historia är stort och att Medeltidsmuseet är viktigt för att sprida kunskap om denna historiska period.

En ombyggnad av Medeltidsmuseet pågår för närvarande. Det ombyggda Medeltidsmuseet planerar att öppna i början av 2010. Stadsledningskontoret kan inte se att någon ytterligare ombyggnad eller någon tillbyggnad av museet är aktuell inom den närmaste tiden.

Kommunfullmäktige fattade genomförandebeslut om reparation av Norrbro den 22 januari 2007. Som en följd av reparationsarbetena av Norrbro berördes även Medeltidsmuseet. Utgifterna för återställande och renovering av museets lokaler uppgår till 8,5 mnkr. I samband med renoveringen aktualiserade tidigare stadsmuseinämnden ett projekt som skulle förnya Medeltidsmuseet. I kommunfullmäktiges budget för 2007 beaktades hemställan från tidigare stadsmuseinämnden om tilläggsanslag till projektet Medeltid i tiden/Förnyat Medeltidsmuseum genom att kulturnämnden tillfördes medel. Driftkostnaderna för projektet beräknades till 7,2 mnkr exklusive kapitalkostnader för

åren 2007-2009 och investeringsutgifterna för samma period beräknades till 7,8 mnkr. Kulturnämnden prognostiserar att projektet kommer att rymmas inom tilldelad ram.

Staden och staten har haft viss samverkan kring Medeltidsmuseet och dess tillblivelse. Staden har till exempel haft fri tillgång till lokalerna, dock svarar staden för vissa driftkostnader, sedan museet invigdes 1986. Detta förhållande förutsätts vara i stort sett oförändrat efter ombyggnaden av museet. Att inleda samtal med regeringen om en ytterligare statlig medfinansiering av Medeltidsmuseet kan vara en väg att säkra att en institution som är en riksangelägenhet också hanteras som en sådan.

Inför öppnandet av det ombyggda Medeltidsmuseet kommer kulturnämnden att arbeta med marknadsföringen. Samverkan med styrelsen för Stockholm Visitors Board är en naturlig del av insatserna. Samverkan kommer också att ske med trafik- och renhållningsnämnden som ska inviga Norrbro.

Stadsledningskontoret föreslår att kommunfullmäktige beslutar att motionen anses besvarad med hänvisning till vad som sagts i stadsledningskontorets tjänsteutlåtande.

Fastighetsnämnden

Fastighetsnämnden beslutade vid sitt sammanträde den 25 augusti 2009 att godkänna att som svar på remissen om Stockholms Medeltidsmuseum överlämna och åberopa kontorets tjänsteutlåtande.

Reservation anfördes av tjänstgörande ersättaren Åke Mezán (V), *bilaga 1*.

Fastighetskontorets tjänsteutlåtande daterat den 30 juli 2009 har i huvudsak följande lydelse.

Kontoret genomför för närvarande renoveringen och återställandet av medeltidsmuseets lokaler i samråd med kulturförvaltningen och trafikkontoret. Arbetet beräknas vara klar till nyöppningen våren 2010.

Beträffande motionärens förslag att inleda ett arbet i syfte att bygga ut medeltidsmuseet genom att tillskapa en tillbyggnad ovan jord, dess finansiering m.m. har kontoret inget att erinra.

Beträffande motionärens förslag att inleda arbetet i syfte att bygga ut medeltidsmuseet genom att tillskapa en tillbyggnad ovan jord, dess finansiering m.m. har kontoret inget att erinra. En tillbyggnad ovan jord som motionären föreslår kommer dock att kräva en ny detaljplan.

Kulturnämnden

Kulturnämnden beslutade vid sitt sammanträde den 25 augusti 2009 att godkänna förvaltningens tjänsteutlåtande som svar på remissen.

Kulturförvaltningens tjänsteutlåtande daterat den 22 juli 2009 har i huvudsak följande lydelse.

Förvaltningen delar helt motionärens uppfattning om att intresset för stadens äldre historia är stort och att utveckla kunskapsförmedlingen kring denna historiska period är väsentligt och efterfrågat.

Tabell över Besöksiffror på Helgeandsholmen och i Kulturhuset 2000 – 2009. * 2006 infördes fri entré **2007 var Medeltidsmuseet stängt i två månader för flytt.

År	Datum	Besökare	Plats
2009	1/1-31/7	60950	Kulturhuset
2008	1/1-31/12 (hela året)	106430	Kulturhuset
2007	17/8-31/12**	30320	Kulturhuset
2007	1/1-15/6	49500	Helgeandsholmen
2006	1/1-31/12 (hela året)	121134*	Helgeandsholmen
2005	1/1-31/12 (hela året)	59536	Helgeandsholmen
2004	1/1-31/12 (hela året)	60338	Helgeandsholmen
2003	1/1-31/12 (hela året)	66652	Helgeandsholmen
2002	1/1-31/12 (hela året)	77809	Helgeandsholmen
2001	1/1-31/12 (hela året)	69146	Helgeandsholmen
2000	1/1-31/12 (hela året)	75000	Helgeandsholmen

Medeltidsmuseets verksamhet består till allra största delen av utåtriktad verksamhet där, vid sidan om utställningsverksamheten, visnings- och inte minst undervisningsverksamheten är hjärtat och styrkan. De två sistnämnda verksamheterna sker förutom i museets lokaler genom stadsvandringar, på webben och som besök i skolor.

I treårsbudgeten 2007 avsattes 15 Mkr till Medeltidsmuseets renovering och förnyelse. Projektet har kallats MIT (Medeltiden i tiden). Den över 20 år gamla basutställningen har rivits och en helt ny utställning håller på att ta form. Vid renoveringen har stor vikt lagts på att integrera den kulturhistoriska miljön med modern teknik. Den nya tekniken såsom projektioner, animeringar och illustrativa filmer m m kommer att ge en unik och annorlunda upplevelse och ett utvecklat pedagogiskt grepp i den nya basutställningen. Dessutom produceras en helt ny katalog och audioguiden kommer att finnas på flera språk.

Förvaltningen behandlar motionärens förslag under respektive punkt.

Inleda ett arbete i syfte att bygga ut Medeltidsmuseet

Förslaget innebär att en tillbyggnad till museet ovan jord exempelvis öster om Norrbro ska undersökas.

Renoveringen av Norrbro står inför ett slutförande och både bron och museet beräknas öppna vid en gemensam invigning i slutet av januari 2010. Under 2010/2011 kommer Strömparterren, efter ett tillfälligt återställande med anledning av Kronprinsessans bröllop, att upprustas. Strömparterren räknas som Stockholms första park som var öppen för allmänheten och har ett mycket stort kulturhistoriskt värde. Det är förvaltningens uppfattning att en tillbyggnad i direkt anslutning till den upprustade Norrbrosfasaden och på Strömparterren av kulturhistoriska skäl inte bör genomföras.

Inleda samtal med Regeringen om en statlig medfinansiering av Medeltidsmuseets utbyggnad och drift.

När beslut fattades om att låta fornlämningarna till delar ligga kvar efter de arkeologiska undersökningar som företogs inför byggandet av riksdagsgaraget fanns en underhandsöverenskommelse om att ansvaret för driften skulle delas mellan staden och staten. Det är också så att staten upplåtit utställningsytan om 1700 kvm hyresfritt sedan Medeltidsmuseet invigdes 1986. Vid flera tillfällen har frågan om mer utvecklad samverkan kring driften lyfts i diskussioner mellan kulturförvaltningen och kulturdepartementet utan att frågan prioriterats.

Det vore positivt om denna fråga återigen aktualiseras.

Ge kulturförvaltningen samt Stockholm Visitors Board i uppdrag att till nyöppningen av Medeltidsmuseet utarbeta en samlad plan för marknadsföringen av Medeltidsmuseet och Stockholms medeltida sevärdheter

Inför öppnandet av Medeltidsmuseet ska en marknadsföringsplan utarbetas och förvaltningen ser gärna ett samarbete med Stockholms Visitors Board med särskild inriktning mot utländska grupper, ex kryssningsturister och turistgrupper från bl a Ryssland som är en stor besökskategori.

Ge Kulturnämnden tillräckliga ekonomiska ramar för att skapa museiverksamhet av högsta internationell klass

Medeltidsmuseet har arbetat fram förslag till ”ny” verksamhet, både vad gäller pedagogik och utställningar, i museets lokaler och som uppsökande verksamhet, utifrån olika ekonomiska förutsättningar. Utökade ekonomiska resurser möjliggör utökade öppettider och en utvecklad verksamhet. Ett modernt museum ska kunna användas både hemma vid datorn, i skolan och på plats i lokalerna. För att bibehålla och vidareutveckla rollen som Sveriges främsta barn/skolbesöksmuseum och ytterligare satsa på att nå nya besöksgrupper samt förmedla aktuella arkeologiska undersökningar, behövs t.ex ytterligare pedagog- och antikvarietjänster.

Förvaltningen välkomnar naturligtvis möjligheten att få extra medel för att utveckla och framgent driva en verksamhet som motsvarar de högt ställda förväntningarna när Medeltidsmuseet invigs efter tre års ombyggnad.

Stadsbyggnadsnämnden

Stadsbyggnadsnämnden beslutade vid sitt sammanträde den 3 september 2009 att överlämna och återopa stadsbyggnadskontorets tjänsteutlåtande som svar på remissen.

Stadsbyggnadskontorets tjänsteutlåtande daterat den 19 augusti 2009 har i huvudsak följande lydelse.

Stadsbyggnadskontoret delar motionärens uppfattning att medeltidsmuseet är viktigt för att sprida kunskap om Stockholms uppkomst och utveckling under medeltiden. Det sker nu också en välbehövlig upprustning av museets lokaler i samband med renoveringen av Norrbro.

I samband med planeringen för denna renovering gjorde kulturnämnden bedömningen att en ytterligare utgrävning skulle vara alltför kostsam och att den inte skulle ge tillräckligt stora fördelar för den publika verksamheten. Kontoret kan därmed konstatera att en utökning av medeltidsmuseet i enlighet med motionen inte är aktuell för närvarande.

Stadsbyggnadskontoret är däremot positivt inställt till en framtida vidareutveckling av museets verksamhet, även om alla eventuella fysiska förändringar givetvis måste ske med stor hänsyn till Norrbros/Helgeandsholmens och Strömparterrens unika kulturhistoriska värden. Kontoret har dock inte tagit ställning till motionärens förslag avseende finansiering av en framtida utveckling för medeltidsmuseet då detta ligger utanför kontorets kompetensområde.

Stockholm Visitors Board AB

Stockholm Visitors Board AB beslutade vid sitt styrelsemöte den 2 juli 2009 att överlämna sitt tjänsteutlåtande som svar på remissen.

Stockholm Visitors Board AB:s tjänsteutlåtande daterat den 2 juli 2009 har i huvudsak följande lydelse.

Stockholm Visitors Boards uppgift är att marknadsföra Stockholm som besöksort för privat- och affärsresenärer och att tillhandahålla turistservice. Under 2008 gjordes 9,6 miljoner kommersiella övernattningar i Stockholm. En tredjedel av dessa var utländska och två tredjedelar inhemska.

Stockholm Visitors Board arbetar i nära samarbete med besöksnäringen för att samordna och koordinera marknadsföringen av Stockholmsregionen. Tillsammans med besöksnäringen genomför vi ett antal marknadsföringsprojekt.

Stockholm har ett rikt utbud av sevärdheter och Stockholms historia intresserar turisterna i stor grad. I vårt arbete med att marknadsföra Stockholm lyfts Stockholms

unika fördelar fram. Stockholms historia bidrar starkt till stadens attraktion. Nyöppningen av Stockholms medeltidsmuseum 2010 kommer att stärka besökarens upplevelse av Stockholm.

Inom ramen för Stockholm Visitors Boards uppdrag marknadsförs medeltidsmuseet via våra kanaler; turistbyrån Stockholm Tourist Centre, hemsidan www.stockholmtown.com, Stockholmskortet, broschyrmaterial What's On och mäsor m.m.

Stockholm Visitors Board avser inte att utarbeta en egen plan för marknadsföringen av Stockholms medeltidsmuseum men kommer att tillsammans med Kulturförvaltningen lyfta upp marknadsföringen av nyöppningen av museet i vår marknadsföring inför 2010.

RESERVATIONER M.M.

Fastighetsnämnden

Reservation anfördes av tjänstgörande ersättaren Åke Mezán (V) enligt följande

Det är viktigt att Strömparterren finns kvar. En mindre tillbyggnad intill murarna mot Norrbro skulle kunna vara tänkbarunderförutsättning att den inte blir högre än körbanan på Norrbro samt att den ges en gestaltning och funktion som tar vara på det vackra uterummet mot Strömmens vatten. En bred parkremsa närmast vattnet måste sparas med plats för träd, planteringar och uteservering.

KOMMUNFULLMÄKTIGE

Motioner

2009:14

2009:14

Motion av Roger Mogert (s) om Stockholms Medeltidsmuseum

Dnr 328-727/2009

Med medeltiden menar man den epok som låg mellan den prisade antiken och den nya tiden. Begreppet har traditionellt haft en negativ klang och betraktades länge som en mörk period i Europas historia, kännetecknad av tillbakagång och förfall. Modern forskning har dock kunnat nyansera bilden, inte minst Mikael Nordbergs bok *Den dynamiska medeltiden*, bidrog till att grundligt förändra den tidigare uppfattningen om medeltiden.

Idag finns ett brett folkligt intresse för medeltiden. I såväl film som litteratur har medeltiden haft vad som skulle kunna kallas en renässans. Detta gäller inte enbart i Sverige, utan i hög grad även internationellt.

Stockholms medeltida stadskärna tycks också vara en bidragande orsak till att Stockholm växer som besöksstad. Även statistik från besöksmål som Vasamuseet och från stadens eget Medeltidsmuseum bekräftar att Stockholms historia är en faktor som gör staden till ett intressant resmål. Inte minst förekommer många besök från skolklasser från hela Sverige.

Stockholms medeltidsmuseum öppnade 1986. Museet skildrar Stockholms medeltida historia och samhällsliv. Museet är uppbyggt kring ett antal fornlämningar som återfunnits vid arkeologiska undersökningar på Helgeandsholmen i slutet på 1970-talet. Ursprungligen var tanken att det skulle bli ett garage för riksdagen men istället bevarades fornlämningarna och gjordes till ett underjordiskt museum. Bland de många lämningar som framkom fanns delar av den stadsmur som Gustav Vasa lät bygga på 1530-talet samt en kyrkogård som tillhört det medeltida Helgeandshuset. Länsstyrelsen beslutade att dessa skulle bevaras som fasta fornlämningar och på så sätt tillkom Stockholms medeltidsmuseum. Vid tillkomsten stod staten för byggnadskostnaderna och Stockholms stad för inredning, utställningar och drift. Museet innefattade fram

till 2007 en utställningsyta om 1700 kvadratmeter och antalet utställda föremål var drygt 800.

Men sommaren 2007 stängde medeltidsmuseet med anledning av att Norrbro skulle restaureras. Under renoveringstiden har museet evakuerats till en liten och tillfällig lokal i Kulturhuset. I lokalerna på Helgeandsholmen byggs det nya medeltidsmuseet som beräknas öppna under våren 2010. Men anledningen av ombyggnationen av Norrbro framkom dock flera intressanta utvecklingsområden för museet. Fastighets- och saluhallsförvaltningen arbetade också fram ett förslag för hur museets lokaler skulle kunna utökas genom en utvidga utgrävning under Norrbro. En sådan utbyggnad skulle ha inneburit utökade verksamhetslokaler om ca 200 m². Socialdemokraterna tyckte att detta skulle ha varit ett bra sätt att utvidga museets lokaler men majoriteten beslutade istället om en betydligt mindre ambitiös ombyggnation. Tyvärr saknas visioner och framåtsyftande, istället förefaller ombyggnationen innebära en minskad utställningsyta i museet. Detta tycker jag är beklagligt.

Jag föreslår istället att museet ges möjligheten att utvecklas genom att ytor utökas. Detta skulle kunna ske genom tillskapandet av en tillbyggnaden ovan jord exempelvis öster om Norrbro. Tillbyggnaden skulle kunna inrymma såväl butik och kafé som utbildningslokaler och publika verksamhetslokaler. Sammantaget skulle detta också skapa större verksamhetsytor för det så populära och uppskattade medeltidsmuseet.

I samband med att museet skapades, så skedde detta som ett ekonomiskt samarbete mellan Stockholm stad och staten. I detta läge när museet har visat sig så populärt bland besökare från hela landet anser jag att det är på sin plats att undersöka möjligheterna till nationell eller regional delfinansiering av utgrävningen och tillbyggnaden. Så vitt jag vet har detta inte hittills skett. Medeltidsmuseet är av riksintresse och bör därför behandlas så även ekonomiskt.

Min förhoppning är att Stockholms medeltidsmuseum ska fortsätta utvecklas så att besökarna får ett upplevelserikt, interaktivt museum. Museet ska levandegöra Stockholms uppkomst och medeltida utveckling och sprida kunskap om medeltiden och stadens tidiga historia. För att kunna fortsätta med en löpande verksamhet av hög kvalitet är givetvis en rimlig driftsbudget nödvändig. Särskilt viktigt är att museet tillåts bedriva en bred pedagogisk verksamhet för barn och ungdomar.

Samtidigt är det viktigt att framhålla den samhällsekonomiska effekten av Stockholm som en attraktiv besöksstad. Inom besöksnäringen diskuteras allt mer betydelsen av upplevelser vid val av turistmål. Vare sig våra besökare är här som turister eller i affärer bidrar Stockholms kulturhistoria till stadens

attraktion. Stockholm har ett rikt utbud av sevärdheter och Stockholms historia intresserar turisterna i hög grad.

Med hänvisning till ovan anförda föreslår jag att kommunfullmäktige beslutar att

1. inleda ett arbete i syfte att bygga ut medeltidsmuseet
2. inleda samtal med regeringen om en statlig medfinansiering av medeltidsmuseets utbyggnad och drift
3. ge kulturförvaltningen samt Stockholm Visitors Board i uppdrag att till nyöppningen av medeltidsmuseet utarbeta en samlad plan för marknadsförningen av medeltidsmuseet och Stockholms medeltida sevärdheter
4. ge kulturnämnden tillräckliga ekonomiska ramar för att skapa museiverksamhet av högsta internationell klass.

Stockholm den 30 mars 2009

Roger Mogert